
LITERATUURBESPREKING

Trimbos zakboek psychische stoornissen

Peter Braem

Schoemaker, Casper en Ruiters, Corine de (red.) *Trimbos zakboek psychische stoornissen*, De Tijdstroom 231 pagina's ISBN 9058980839 EUR 22,-

Het 'Trimbos zakboek psychische stoornissen' is samengesteld op basis van de eerste drie jaarboeken van de Nationale Monitor Geestelijke Gezondheid (NMG) van het Trimbos Instituut, waarvan het eerste verscheen in 2002 op initiatief van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. De NMG is in 2002 opgericht met als doelstelling het bieden van hoogwaardige informatie over de geestelijke volksgezondheid en de geestelijke gezondheidszorg. Jaarlijks publiceert de NMG een Jaarboek. Daarin worden een aantal psychische stoornissen besproken op basis van de jongste wetenschappelijke kennis over epidemiologie, preventie en behandeling.

Ik gebruik het boek regelmatig. Het is een opzoekboekje om informatie betreffende de belangrijkste psychische stoornissen op te zoeken en voldoet naar mijn idee uitstekend. Hoe vaak komt dysthymie voor? Wat zijn de maatschappelijke kosten bij een gegeneraliseerde angststoornis? Hoe verloopt dementie? Dit soort vragen wordt op duidelijke wijze behandeld. Vragen over behandelvormen worden niet beantwoord. Deze vallen buiten het kader van dit boek.

De hoofdstukindeling is gebaseerd op de diagnostische categorieën en criteria zoals beschreven in de DSM-IV-TR. In ieder hoofdstuk wordt een stoornis behandeld: stemmingsstoornissen, angststoornissen, eetstoornissen, persoonlijkheidsstoornissen en een categorie overige stoornissen (waaronder schizofrenie, dementie en autismespectrumstoornissen).

Hierbij wordt informatie gegeven over:

- Wat is de stoornis?
- Hoe vaak komt de stoornis voor en bij wie?
- Hoe verloopt de stoornis?
- Komen er bij de stoornis nog andere aandoeningen voor?
- Wat zijn de gevolgen van de stoornis?
- Referenties van de stoornis?

Het boek is overzichtelijk en helder van opzet waardoor specifieke informatie snel kan worden gevonden. Om de kwaliteit van de informatie in dit boek te waarborgen is samengewerkt met ervaren informatiespecialisten die bekende elektronische databestanden (onder meer MEDLINE, PubMed en PsychLit) nazochten. Ook andere betrouwbare wetenschappelijke bronnen zijn gebruikt, zoals de Cochrane Library, Clinical Evidence en Evidence Based Mental Health. Uit het voorwoord van Paul Schnabel (als voorzitter Wetenschappelijke Adviesraad Nationale Monitor Geestelijke Gezondheid): 'Ook internationaal gezien is deze uitgave uniek te noemen, omdat nooit eerder op basis van uitsluitend wetenschappelijk onderzoek een dergelijk overzicht is gemaakt.'

Het Trimbos instituut staat voor kwaliteit en dat komt ook in deze uitgave tot uiting. Althans, voor die ziektebeelden die in dit zakboek zijn opgenomen.

Want alhoewel de belangrijkste psychische stoornissen worden behandeld is het boek niet compleet te noemen. Middelenafhankelijk en alle bijbehorende categorieën zijn niet opgenomen. Van de persoonlijkheidsstoornissen worden slechts de antisociale persoonlijkheidsstoornis en de borderline persoonlijkheidsstoornis besproken. Het boek biedt zodoende mogelijkheid tot uitbreiding

Ik hoop van harte dat dit zal gebeuren, omdat deze eerste versie al zeer handzaam is.

Voor wie van opzoekboeken en wetenschappelijk onderzoek houdt: verplichte kost.

Een bundel beelden. Films psychiatrisch bezien.

Peter Braem

Pols, Jan, *"Een bundel beelden. Films psychiatrisch bezien"*, Utrecht: Trimbo-instituut, 2006 135 pagina's ISBN: 90-5253-561-2 EUR 15,- (EUR 9,- voor MGv-abonnees) Bestellen via e-mail: mgv@trimbos.nl

Jan Pols, psychiater en oud-redacteur van het Maandblad Geestelijke volksgezondheid (MGv), had van oktober 1997 tot december 2006 een column in het maandblad MGv waarin hij films vanuit een psychiatrisch perspectief beoordeelde. Dit boek bevat een selectie van die recensies. Het waardevolle van een bundel beelden is dat het amusement en professie met elkaar verbindt. In de recensies worden diagnostische, methodische, ethische en existentiële vragen behandeld. Het is daarom interessant om te lezen hoe een ervaren psychiater als Jan Pols laat zien wat hij aan de films beleefd heeft.

Jan Pols is in zijn filmkeuze niet eenkennig. Allerlei soorten films worden besproken. Van bekende Hollywood films zoals *Analyze This* met Robert de Niro en Billy Cristal, tot Tara, een Nederlandse documentaire in opdracht van de Nederlandse Moslim Omroep. (Misschien weet u het nog: Tara Oedayrai Singh Varma; parlamentslid van Groen Links en vermeend terminaal ziek, die naderhand haar ziekte gefingeerd bleek te hebben).

Iedereen die wel eens met een collega een film nabespreekt, weet hoe aardig het is om door de ogen en met jargon van een hulpverlener een film te beoordelen. De amateur psycholoog kan dan zijn kennis etaleren of de professionele psycholoog valt door de mand. De recensies van de psychiater Jan Pols zijn geschreven vanuit zijn vakmatige invalshoek. Ze zijn door de stijl herkenbaar en onderscheiden zich van de gemiddelde amateur recensent door subtiele analyses en rake omschrijvingen. Bijvoorbeeld over het personage van Truman Capote in de film *Capote*: 'Het personage van Truman Capote laat een fraai en compleet beeld zien van een narcistische persoonlijkheidsstoornis. De film laat meteen ook zien hoe onterecht het is om een dergelijke stoornis uitsluitend aan een persoon toe te schrijven. Alle mensen om Truman heen bevestigen hem in zijn narcisme, zijn ijdeltuiterij, zijn gewichtigoenerij.'

Sommige personages in de film staan onder psychiatrische behandeling, zoals in *Donnie Darko* of *Analyze This*. Jan Pols: 'Naarmate ik meer films zie waarin psychiaters een rol spelen, wordt me duidelijker dat het filmmakers vrijwel nooit te doen is om een authentieke, werkelijkheidsgetrouwe weergave van wat zich in dat beroep afspeelt, maar veeleer om een weergave van wat de gemiddelde kijker verwacht. Zo wordt meestal een karikatuur van het beroep gepresenteerd.'

Over het algemeen is Jan Pols dus niet onder de indruk van de inhoud van deze behandelingen.

Ook de kijker is onderdeel van de analyses van de auteur. Zo ook in de recensie van *La Pianiste*: 'La Pianiste is als film wreed: hij houdt je geboeid en gevangen, en biedt je geen kans van ontsnappen. Hier is sprake van een parallelproces: wat de personages doen met elkaar, doet de film met de toeschouwer. De film stelt zich net zo dwingend op het pad van de kijker op als de personages dat ten opzichte van elkaar doen. Ook de toeschouwer spartelt in het net, onmachtig om zich van de dilemma's te bevrijden.' Jan Pols zet de lezer zodoende aan het denken.